

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

23.05.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

news.idg.bg

✓ **Управителят на БиЕмДжи, Боян Бойчев, взе участие във форум за конкурентоспособност в Полша**

http://news.idg.bg/biznes/63920_upravatelyat_na_biemdzhi_boyan_bojchev_vze_uchastie_vav_forum_za_konkurentosposobnost_v_polsha/

На 15 и 16 май във Варшава, Полша, бе проведен форумът „Технологичната индустрия - път към повишаване на конкурентоспособността“. Боян Бойчев, управител на официалния дистрибутор на Майкрософт за България – БиЕмДжи и заместник-председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България, взе участие в инициативата по покана на Дон Грантъм, вицепрезидент на Microsoft за Централна и Източна Европа и Михал Бони, министър на администрацията и дигитализацията на Република Полша.

По време на инициативата бяха обсъдени възможностите пред развитието на e-Government в България и как да бъде ускорено проникването на технологиите и задълбочено партньорството на Майкрософт с българския бизнес. Стратегическата цел на форума бе да събере на едно място взимашите решения и в диалог да се анализират предизвикателствата пред регионалната конкурентоспособност в областите, които са най-подходящи за дългосрочен икономически растеж, както и да се създаде платформа за сътрудничество и обмен на добри практики.

В събитието взеха участие избрани представители от публичния и бизнес сектора, представляващи страните от Централна и Източна Европа, които се концентрираха върху дискутиране на ключови предизвикателства като изграждане на конкурентоспособност в Централна и Източна Европа, която да подобри позицията на региона в глобалната икономика и използване на широко познатите технологии като двигател на тенденцията към продуктивност, икономическо развитие и просперитет.

✓ **Българско участие във Форум за конкурентоспособност в Централна и Източна Европа**

<http://www.akcent.bg/site/news.php?item=5768>

По покана на Don Grantham, Microsoft, Central and Eastern Europe Vice-President, и Michał Boni, Minister of Administration and Digital Affairs, Republic of Poland, управител на официалния дистрибутор на Майкрософт за България – БиЕмДжи и заместник-председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България Боян Бойчев взе участие във Форум за конкурентоспособност в Централна и Източна Европа, който се проведе на 15 и 16 май т.г. във Варшава, Полша.

В събитието взеха участие избрани представители от публичния и бизнес сектора, представляващи страните от Централна и Източна Европа.

Стратегическата цел на форума бе да събере на едно място хора, които взимат решения и в диалог да се анализират предизвикателствата пред регионалната конкурентоспособност в областите, които са най-подходящи за дългосрочен икономически растеж, както и да се създаде платформа за сътрудничество и обмен на добри практики.

Участниците във форума се концентрираха върху дискутиране на ключови предизвикателства като изграждане на конкурентоспособност в Централна и Източна Европа, която да подобри позицията на региона в глобалната икономика и използване на широко познатите технологии като двигател на тенденцията към продуктивност, икономическо развитие и просперитет.

Orlando Ayala, Microsoft, Corporate Vice-President, Chairman Emerging Markets, Niels Soelberg, Vice President, Public Sector Microsoft Europe, Middle East and Africa и Боян Бойчев, обсъдиха възможностите в България да продължи развитието на e-Government и ускоряване проникването на технологиите и решенията на Майкрософт, както и задълбочаване на партньорството на Майкрософт с българския бизнес.

Презентации по време на форума направиха представители на Capgemini, World Economic Forum, UNESCO, European Commission.

Форумът беше закрит от Jan Muehlfeit, Chairman of Microsoft Europe.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ **Deutsche Bank предлага Гърция да въведе „гевро“**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/204632_Deutsche+Bank+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B0+%D0%93%D1%8A%D1%80%D1%86%D0%B8%D1%8F+%D0%B4%D0%B0+%D0%B2%D1%8A%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5+%E2%80%9E%D0%B3%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%E2%80%9Cю

Ако след изборите в Гърция новото правителство се противопостави на договорената спасителна програма с тройката от ЕС, ЕЦБ и МВФ, това може да доведе до въвеждането на паралелна валута на еврото – геврото. Така страната ще избегне

варианта да бъде изгонена от еврозоната и да се върне към драхмата. Предложението дойде в началото на седмицата от главния икономист на Deutsche Bank Томас Майер, цитиран от „Уолстрийт джърнъл“.

Той очаква следващото гръцко правителство да бъде създадено от онези партии, които се противопоставят на програмата за икономии на тройката. Той обаче не смята, че европейците могат да принудят Гърция да се откаже от еврото, нито самите гърци ще напуснат сами еврозоната. Атина не иска да изоставя единната валута, защото това би довело до фалит и колапс на банковия сектор и оттам до икономическа, социална и политическа катастрофа. Вместо това Майер смята, че е по-вероятен сценарий с частично спиране на финансовата помощ и с продължаваща подкрепа за обслужване на дълговете и за банковия сектор. Но няма да има повече пари за финансиране на основните правителствени разходи. Според икономиста тогава правителството ще започне да изплаща задълженията си с търговски ценни книжа (краткосрочни задължения от тип IOU), които ще издава в очакване на следващите постъпления от помощи, и които скоро ще се превърнат в ядрото на паралелна валута. Този сценарий би позволил на Гърция да девалвира курса на еврото, без страната да излиза формално от еврозоната, да въведе "геврото" и след като то бъде подкрепено от фискални и структурни реформи, да се стигне отново до връщане на еврото.

Стойността на "геврото" по негово мнение ще е по-малко от половината от тази на еврото. Валутата според сценария на Майер бързо ще получи статута на валута във вътрешността на Гърция, с която ще бъдат извършвани по-голямата част от сделките на вътрешния пазар, включително и изплащането на заплати. И най-важният внос ще се плаща с "гевро". Като последица от този процес според Майер ще бъде това, че гръцките износители ще намалят цените си и по този начин могат да възвърнат конкурентоспособността си.

Сигналите от Европа обаче дали Гърция трябва да остане в еврозоната са разнопосочни. Официално след последната среща на Еврогрупата председателят Й Жан-Клод Юнкер нарече информацията, че Европа обмисля подобен сценарий, „пропаганда“ и „безсмислици“. Само преди дни британският премиер Дейвид Камерън пък предупреди, че Европа трябва да се готви за подобен развой на събитията. Според шефа на Световната банка излизането на Атина от валутния блок ще предизвика ефекта на доминото и ще засегне глобалната икономика и най-вече Испания и Италия.

Ситуацията се усложнява още повече от факта, че в момента няма юридически механизъм за излизане на една страна от еврозоната. Най-вероятният сценарий включва гръцките власти да се договорят за точна дата с останалите страни от еврозоната, с ЕЦБ и с МВФ, което ще стане в някой петък вечерта, след затваряне на борсите. Първоначалният курс на драхмата към еврото ще бъде 1 към 1. След това пазарите ще диктуват курса. Подобно развитие на ситуацията ще струва около 1 трлн. евро за Гърция, изчислиха от Института за международни финанси.

Междувременно медиите в южната ни съседка предупредиха, че след изборите на 17 юни се задава „буря“ от нови данъци и такси. С тях се цели да се компенсира изоставянето в приходите в бюджета. Съгласно графика на финансовото министерство през втората половина на годината гърците ще трябва да плащат б извънредни данъка и такси върху доходи и имоти, в това число и такса "солидарност", която е от 1% до 4% в зависимост от размера на дохода.

✓ Алексис Ципрас: Икономите могат да доведат до европейска катастрофа

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/204687-%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%81+%D0%A6%D0%B8%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%81%3A+%D0%98%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%82+%D0%B4%D0%B0+%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82+%D0%B4%D0%BE+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0+%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B0>

Продължаването на политиката за икономии ще превърне гръцката трагедия в европейска катастрофа, предупреди лидерът на гръцката радикална левица Алексис Ципрас преди срещата си с германските леви вчера.

„Хората трябва да разберат, че кризата в Гърция засяга не само нашата страна, но и всички европейци и че трябва да се намери общо европейско решение“, каза още 37-годишният лидер на коалиция СИРИЗА, която се очаква да спечели новия предсрочен вот на 17 юни.

„Кризата с публичния дълг удря Южна Европа, но скоро ще удари и Централна Европа. Хората трябва да разберат, че тяхната собствена страна може да бъде застрашена“, предупреди Ципрас. По думите му спасителният план за Гърция е „път към ада“ и той ще „остане в историята след вота през юни“.

Запитан какво мисли за предложението на германския канцлер Ангела Меркел Гърция да проведе референдум, за да реши дали да остане в еврозоната, Ципрас каза: „Меркел трябва да разбере, че тя е равнопоставен партньор с останалите в еврозоната, в която няма арендатори и собственици. Тя не трябва да се държи така, сякаш ние сме протекторат.“ „Гърция е суверенна страна и не Меркел решава дали да провеждаме референдум или не“, поясни Ципрас.

Лидерът на СИРИЗА бе категоричен, че иска страната му да остане в еврозоната, но отхвърли германската философия за „растеж чрез икономии“ като начин за разрешаване на гръцката или европейската дългова криза.

Новият френски президент Франсоа Оланд не се срещна с Ципрас, който обясни, че разбира, че протоколът не позволява на Оланд да го приеме. Сега Оланд ще трябва да покаже дали „онова, което каза преди изборите, все още е валидно“, каза още Ципрас.

✓ Бивш данъчен поема инвестиционния надзор в КФН

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/204691-%D0%91%D0%B8%D0%B2%D1%88+%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D1%8A%D1%87%D0%B5%D0%BD+%D0%BF%D0%BE%D0%B5%D0%BC%D0%B0+%D0%B8%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B7%D0%BE%D1%80+%D0%B2+%D0%9A%D0%A4%D0%9D>

Николай Попов бе избран за заместник-председател на Комисията за финансов надзор (КФН), управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Вчера той се закле пред Народното събрание. Попов бе предложен миналата седмица от шефа на КФН Стоян Мавродиев на парламентарната група на ГЕРБ, която го одобри и кандидатира за избор от парламента.

Както е известно Попов ще заеме мястото на подалата оставка Димана Ранкова, която стана съветник на президента Росен Плевнелиев по финансовите въпроси. Той ще изкара нейния мандат, който изтича през юли 2015 г.

Преди кандидатирането му за заместник-председател, Попов е бил главен секретар в КФН, а преди това съветник на председателя. През 2004 г. е работил като главен данъчен инспектор и изпълнителен директор на приходната администрация по време на управлението на кабинета „Саксбургготски“ и в началото на мандата на тройната коалиция.

✓ Милен Райков, старши мениджър "Данъчни услуги" в „Ърнст и Янг“: Честите безпричинни откази за възстановяване на ДДС „залагат финансови мини“

http://www.klassa.bg/news/Read/article/204638_%D0%9C%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD+%D0%A0%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%BE%D0%B2%2C+%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%88%D0%B8+%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B4%D0%B6%D1%8A%D1%80+%22%D0%94%D0%B0%D0%BD%D1%8A%D1%87%D0%BD%D0%B8+%D1%83%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8%22+%D0%B2+%E2%80%9E%D0%AA%D1%80%D0%BD%D1%81%D1%82+%D0%B8+%D0%AF%D0%BD%D0%B3+%E2%80%9C%3A+%D0%A7%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8+%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B8+%D0%B7%D0%B0+%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5+%D0%BD%D0%B0+%D0%94%D0%94%D0%A1+%E2%80%9E%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82+%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8+%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%E2%80%9C+

Милен Райков е старши мениджър "Данъчни услуги" в „Ърнст и Янг“, специализиран в областта на косвените данъци. Притежава магистърска степен по право от СУ "Св. Климент Охридски" и е член на Софийската адвокатска колегия.

- Г-н Райков, според разчети на Министерството на финансите данъчните приходи у нас са една трета от БВП, което потвърждава, че сме на едно от първите места по ниски данъци в Европа. Но на практика каква е цената за компаниите?

- Данъчното бреме може да се разгледа, от една страна, като сумата на задълженията към хазната, а от друга – и като разходите за тяхното администриране. Така погледнато, България е с много ниски данъчни ставки, но времето за тяхното плащане е много повече от други развити икономики с далеч по-високи данъци и с много по-сложно данъчно законодателство. Според проучване на Световната банка на бизнеса у нас му трябва 500 часа, за да се издължи към хазната, което ни отрежда 59-о място в класацията за правене на бизнес след държави като Саудитска Арабия, Македония и Черна гора.

- Голяма част от данъчните приходи идват от ДДС. У нас той е 20% - това много или малко е спрямо Европа?

- Допреди три години ДДС от 20% се считаше за средна стойност. Но в резултат на финансовата криза някои държави повишиха данъка. Например Унгария стигна до феноменалните 27%, казвам „феноменални“, тъй като в средите на специалистите по данъчно законодателство нива на ДДС над 25% се смятаха за невъзможни. Така че от тази гледна точка смятам, че ставката у нас е приемлива. Проблем е обаче, когато данъкът не се възстанови, което генерира двойно облагане.

- Доколко проблемите с бавното възстановяване на ДДС, високите разходи за администриране и т.н. се отразяват на апетита за правене на бизнес на компаниите?

- България има едни от кратките срокове за възстановяване на ДДС, но често ДДС не се връща във времевите рамки, определени в закона. За търговеца това се превръща в още по-сериозен финансов проблем, когато задържането става чрез серия от обжалвания, откази и съдебни дела. Наблюдаваме в последно време рязък скок на отказите за възстановяване на данъка по, откровено казано, несъстоятелни причини. Подобни откази преди бяха филтрирани и порядко стигаха до съдилищата. Обяснението може би е ниската събираемост или опит да се запълнят дупки в бюджета. От друга страна, може да се дължи и на недобра подготовка на някои инспектори, които често виждат в по-сложните сделки схеми за източване на ДДС. Да, вярно е, че влизането в ЕС усложни много търговията, което допринесе за ДДС измамите. Схеми за източване на ДДС съществуват и в старите държави членки въпреки техните по-строги юрисдикции. Мит е, че източването на ДДС е български патент. В този контекст идва ролята на ревизорите, които трябва да различат едното от другото. Защото, когато страда бизнесът, рано или късно ще пострада и фискът.

Например голяма реномирана компания решава да купи стока от България, която да изнесе. Ако продуктът е от „обичайните заподозрени“, когато става дума за измами, като зърно и горива, това автоматично намалява шансовете ДДС да бъде възстановен, особено ако сделката е по-сложна, а сделките с борсови стоки обикновено са такива. Често в такъв случай инспекторите виждат сложна търговска схема и по презумпция постановяват отказ за възстановяване на данъка. За компанията това означава, че продуктът им се оскъпява автоматично с 20%, и то при положение че говорим за такъв тип стоки, при които купувачите търсят много малка ценова разлика. Оттам нататък, когато няколко пъти сценарият се повтори, на компанията не й остава нищо друго, освен да зачеркне България от картата като потенциален източник на суровини и продукти. Така еднократно задържани суми за държавата ще са само приход от временен характер, защото фирмите си ги търсят рано или късно по съдебен път и в крайна сметка, ако всичко е наред, печелят делата. Накрая държавата трябва да връща данъка с лихвите, които у нас са 10% годишно за неправомерно задържани данъци. В крайна сметка, макар че купувачът не излиза ощетен, горчилката от цялата ситуация остава и предпочита да

потърси по-сигурен пазар. Като прибавим и факта, че именно увеличеният износ компенсира до известна степен спада при кризата, честите безпричинни откази за възстановяване на ДДС „залагат финансови мини“ за години напред – както за следващи бюджети, така и за производителите.

- Но как да се различат фирмите, създадени с цел източване на ДДС, и лоялните търговци?

- Голяма част от фирмите за източване на ДДС са създадени отскоро, нямат никаква история, собствениците им са неизвестни, без голям персонал, със съмнителни източници на финансиране. В същото време, когато големият играч участва в дадена сделка, дори и през верига от фирми – той е винаги на светло, знае се откъде идват парите и къде отиват. А причините за сложността на сделките са чисто търговски – например препродаването на стоките от специализирани дружества за търговия, брокери и други подобни.

Така че за едни добре подготвени специалисти е много лесно да се направи разликата между двете. Тук роля играят както администрацията, така и правораздаването. Една от основните функции на съда е превенцията, т.е., ако имаме повече осъдени за източването на ДДС, това със сигурност ще има дисциплиниращ ефект.

- Зачестиха ли ревизиите след кризата?

- От гледна точка на честота на ревизиите не мисля, че има съществен ръст. Увеличиха се обаче случаите, в които те завършват с неблагоприятен край за данъкоплатеца, особено когато той е поискал възстановяване.

- На дневен ред постоянно излиза и темата за данъчните облекчения... Според вас за кои сектори са необходими такива и какво се прави в Европа?

- Съществува сериозна „данъчна конкуренция“ между - държавите за привличане на инвеститори. Тя има две форми – по-проста – под формата на конкуриращи се ставки, и по-сложен вариант, при която държавите се борят за инвеститори чрез сигурност и приветливост на системата, както и чрез данъчни облекчения. По отношение на ставките България е „стигнала дъното“ в добрия смисъл на думата - т.е. не можем да намалим повече корпоративните данъци. За пример ще дам Кипър, които имаха корпоративен данък под 10% и ЕС ги накара да го повишат. Прилагане на корпоративна данъчна ставка под 10% се приема за нелоялна данъчна конкуренция. Към формално ниската данъчна ставка у нас за съжаление компаниите понякога прибавят и 20% за невъзстановен ДДС, непризнати загуби и разходи и в крайна сметка това прави цялостната среда не толкова привлекателна.

По отношение на облекченията – България няма много такива. Факт е, че когато влязахме в ЕС, трябваше да затегнем системата и да се избегнат евентуалните съмнения за отпускане на държавна помощ за определени сектори и компании. Европа много зорко следи точно тези процеси и при най-малкия намек следват наказателни процедури. От друга страна, смятам, че все пак може да помислим за облекчения. Има сектори, които са много ухажвани като инвеститори – например високотехнологичният. Там се създава голяма добавена стойност, повишава се заетостта, липсва вреда за околната среда. В конкуренцията за тях се включват не само държавите в Европа, а и бързоразвиващите се икономики от Азия – Индонезия, Индия, Малайзия. От тази гледна точка в голяма част от държавите - членки в ЕС, има данъчни облекчения за развойна дейност. Те са под различни форми – някои са свързани с ускорена амортизация на активи, с двойно признаване на разходи, данъчни ваканции за определен брой години и т.н. Държавните помощи са нещо, за което ЕС много следи, но от друга гледна точка имаме и идеята за стимулиране на развойната дейност и тя също както ограниченията за държавна помощ е залегнала в учредителните договори на ЕС. Така че можем да помислим за определени стъпки в тази посока, естествено, след диалог с Брюксел.

- Засили ли се интересът на компаниите към консултантските услуги в периода на криза?

- Интересът като обща тенденция се засилва, кризата единствено намали скоростта. Нивото на ползване на такива услуги в България все още е ниско, защото данъчните въпроси се приписваха като част от всички други отговорности на главния счетоводител или финансовия директор. Показателно е обаче, че в последно време все повече международни компании, а и български започват да възлагат тази функция на вътрешен човек, данъчен мениджър, съветник. В някои дружества това вече са цели отдели. При по-големи сделки по сливания и придобивания е наложително да се ползват външни консултанти. Считам, че отговорното отношение към данъчния аспект на бизнеса един ден ще увеличи доверието на администрацията към него, както е в по-развитите държави.

[Вестник Капитал DAILY](#)

✓ Защо ниските данъци не са достатъчни

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/05/22/1832853_zashto_niskite_danuci_ne_sa_dostatuchni/

България е сред страните с най-ниски данъци в Европейския съюз и това е много добра предпоставка за привличане на чужди инвестиции, но не и достатъчна. Това показва проучване на "Капитал Daily". Повод е обзорът на Европейската статистическа служба - Евростат, за последните промени в данъчната политика на страните от ЕС.

Добрата новина за бизнеса е, че докато в други държави бремето се увеличава и компаниите и хората трябва да заделят по-голям дял от своите доходи за данъци, България запазва основните ставки непроменени. Така страната ни се нарежда на първите места по благоприятен данъчен режим. Ако тенденцията се запази и след кризата, това ще е допълнително конкурентно предимство в надпреварата за привличане на чужди капитали. Мениджърите на международни компании, които оперират в България, обаче твърдят, че ниските ставки далеч не са достатъчно условие.

Първо добрите новини

По равнище на корпоративния данък България предлага най-ниската ставка в ЕС, като дели позицията с Кипър. Южната държава обаче не предлага много инвестиционни възможности извън финансовото посредничество. България оглавява и класацията по най-ниско облагане на личните доходи.

"Трябва да се рекламират повече ниските данъци. Не знам защо това не се показва повече, то трябва да е слоганът на рекламата", коментира преди време в интервю за "Капитал" Стефан Дюлае, който отскоро е председател на Френско-българската търговска камара. Най-близо по размер на данъка, директно изземван от фирмените печалби, е Ирландия (12.5% ставка). В източноевропейския регион конкуренти на страната ни са Литва и Латвия, предлагащи ставки от по 15%. Румъния пък е с 16% корпоративен данък.

По големина на ставката по ДДС пък България се нарежда в златната среда. Този данък влияе директно върху крайните цени.

Къде бъркаме

След кризата чуждите инвестиции в България паднаха в пъти. А напоследък страната ни губи в надпреварата за привличане на капитали с останалите държави в региона. Според представители на бизнеса важна причина за това е, че вече стъпилите в България компании споделят болезнения си опит и това разколебава други фирми от инвестиране. Мениджърите, които потърсихме за коментар, сравниха данъчната среда с красива фасада, която прикрива много сериозни проблеми. Председателят на Френско-българската търговска камара Стефан Дюлае си спомня как преди кризата е считал средата в Румъния за по-привлекателна от тази в България, а днес не е убеден, че френски компании изобщо ще инвестират в северната ни съседка или у нас. Причината за това е кризата, но дори тя да отмине, корумпираната администрация и езиковата бариера ще обрекат България да чака на опашка след Румъния. Изпълнителният директор на "Агрополихим" Филип Ромбаут също не спести оплакванията си от административното обслужване в България. "Аз съм тук от 15 години, а те още не осъзнават, че работата им е да служат на обществото и бизнеса, а не на себе си. Получава се така, че един бюрократ си позволява да прецака всичките усилия, положени от хора над него", казва той. "Дори в момента чакам един министър да се погрижи законът да бъде спазен, а един чиновник да си свърши работата", допълни Ромбаут.

✓ Над половината незаети българи са без работа от над година

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/05/22/1832825_nad_polovinata_nezaeti_bulgari_sa_bez_rabota_ot_nad_nad/

Безработицата в страната е достигнала 12.9% през март, като се е увеличила от отчетените в края на декември 12.2%. Това показват данните на Националния статистически институт (НСИ). Броят на незаетите нараства с 4.8% спрямо година по-рано и достига 421.4 хиляди души. Без работа са 14.5% от мъжете и 11% от жените.

Все по-дълго

Според статистиката за последната година е отчетен ръст от 7.9% в броя на трайно безработните хора, които към края на тримесечието са 226.7 хиляди души. Така вече 53.8% от незаетите са без работа от една или повече години. По-засегнати са мъжете, при които спрямо март 2011 г. коефициентът на продължителна безработица се е увеличил с 0.5 процентни пункта до 8.1%. Същевременно при жените стойността му намалява с 0.2 процентни пункта до 5.6% към март. Въпреки влошаващите се перспективи обаче данните на НСИ показват спад в броя на т.нар. обезкуражени лица – т.е. хората, които искат да работят, но не търсят активно работа, тъй като не вярват, че ще намерят. Към края на първото тримесечие в тази категория са 247.3 хиляди души, което е с 2.4% по-малко спрямо отчетените преди година 253.4 хиляди души.

И все по-рано

Данните на националната статистика обаче показват увеличаване и в обхвата на т.нар. младежка безработица. Към края на тримесечието общо 23% от хората на възраст между 15 и 29 навършени години са без работа – съответно 24% при мъжете и 21.7% при жените. За сравнение, преди година стойността на коефициента е била 21.3% (съответно 22.8% при мъжете и 19.3% при жените). Расте и броят на хората, които търсят първа работа – през първото тримесечие те са общо 70.8 хиляди души, което е с 9.7% повече спрямо година по-рано. Делът им спрямо общия брой на безработните е 16.8%, отчита НСИ.

✓ ОИСР се присъедини към призивите за общи еврооблигации

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/2012/05/22/1832350_oisr_se_prisuedini_kum_prizivite_za_obshti/

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) се присъедини към призивите на някои европейски политици и икономисти за преминаване към съвместно гарантирани облигации на страните, използващи еврото. ОИСР също така призовава лидерите на Европейския съюз да облекчат темпото на строгите икономии, тъй като агресивното съкращаване на бюджетите носи риск за влошаване на икономиката както в региона, така и в световен мащаб.

В своя полугодишен доклад за икономическите перспективи в света международната организация предупреждава за порочен кръг в еврозоната. Той включва "високите и продължаващи да растат задължения на държавите, слабата банкова система, прекомерната фискална консолидация и ниският растеж".

Подкрепяната най-вече от Германия политика на строги фискални ограничения досега доминираше в подхода на европейските политици за справяне с опустошителната дългова криза и за връщане на инвеститорското доверие. Мерките за намаляване на бюджетните дефицити обаче доведоха икономиката на еврозоната до стагнация, а много от страните членки изпаднаха в рецесия.

Опит за връщане към растеж

В своя доклад ОИСР отбелязва, че "глобалната икономика се опитва да се върне към растеж", като икономиките на САЩ, Япония и нововъзникващите икономики показват стабилно възстановяване, но този напредък е застрашен от ново засилване на кризата в еврозоната. Ако не се стигне до нова ескалация на европейските проблеми, ОИСР предвижда слабо свиване от 0.1% на икономиката на еврозоната през тази година и бавно възстановяване през 2013 година от 0.9%.

През ноември организацията прогнозираше ръст от 0.2% във валутния блок през 2012 г. Същевременно ОИСР повиши прогнозата си за икономическия ръст на САЩ от 2 на 2.4 на сто през тази година, а икономиката на Япония се очаква да нарасне с 2%. ОИСР оставя непроменени очакванията за ръст от 3.4% на световната икономика през 2012 г., а за 2013 г. се очаква ръст от 4.2 процента.

Според прогнозата на ОИСР безработицата в еврозоната може да достигне нов рекорд от 11.1% догодина, като през ноември организацията очакваше да се задържи на ниво от 10.3 на сто през 2012 и 2013 г. Същевременно ОИСР очаква безработицата в САЩ да спадне до 8.1% през тази година и 7.5 на сто през 2013 г.

В свое интервю пред Financial times главният икономист на ОИСР Пиер Карло Падоан коментира, че сама по себе си фискалната консолидация, без други елементи на "компактен растеж", може да съсипе шансовете за по-дългосрочен икономически съюз. "Трябва да се качим на пътеката към емитиране на еврооблигации и е по-добре да е рано, отколкото късно", отбелязва той. Поред ОИСР издаването на съвместно гарантирани държавни облигации ще помогне за рекапитализирането на банките и осигуряването на кредит, най-вече в нестабилните периферни икономики на еврозоната.

Повече пари за инфраструктурни проекти

ОИСР също така изрази подкрепа за френските предложения за увеличаване на средствата на Европейската инвестиционна банка за финансиране на инфраструктурни проекти, което според организацията ще е подходящо използване на структурните фондове на ЕС за насърчаване на растежа.

Отделно от това ОИСР призова за ускоряване на структурните реформи, особено по отношение на икономическата интеграция, което ще спомогне за по-доброто функциониране на единния пазар.

Коментарите на Падоан в полза на общи еврооблигации кореспондират с изказванията на Пиер Московиси, новият френски министър на финансите, както и на други официални представители на ЕС, включително председателя на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу и италианския премиер Марио Монти. "Подобна комбинация от мерки в целия ЕС ще подсилят икономическата активност, като увеличат доверието и улеснят усилията за ребалансиране на еврозоната", отбелязва главният икономист на ОИСР.

Според изчисленията на организацията усилията за намаляване на дефицитите по време на криза се обезсмислят сами, тъй като около една трета от планираните съкращения ще бъдат компенсирани от свиването на икономиката. Според ОИСР централните банки трябва да поддържат по-разхлабена парична политика, а Европейската централна банка трябва да се подготви да поеме по-голяма роля в борбата с дълговата криза, ако ситуацията се влоши.

ОИСР изтъква, че е твърде рано да се прекратят неконвенционалните парични политики заради слабия растеж, ограничената инфлация и затагането на бюджетите. "На фона на затаналата в политическа несигурност Гърция и растящите опасения за дефицита и банковата система на Испания, ЕЦБ не може да си позволи да отхвърли възможността за нови изкупувания на облигации от вторичните пазари", смята Падоан. "Само за последните няколко седмици ситуацията се измени драматично. Ако се появи риск от влошаване на баланса такива мерки трябва да бъдат предприети", казва още той.

Организацията очаква икономиката на най-проблемната страна в ЕС – Гърция, да продължи да се свива до средата на 2013 г., след което е възможно икономиката да се върне към растеж. За тази година обаче ОИСР очаква по-силен спад, отколкото централната банка на Гърция и Европейската комисия. Според организацията през 2012 г. гръцката икономика ще се свие с още 5.3%, след 6.9 процента миналата година. Bank of Greece очаква спад от 5%, а ЕК – от 4.7%. Дори да започне възстановяване през второто полугодие на 2013 г., за цялата година ще има спад от 1.3%, което ще означава шеста поредна година на рецесия за страната.

ОИСР също така изтъква, че друга държава, около чиято икономика растат опасенията напоследък – Испания, се нуждае от средносрочен план с мерки за намаляване на дефицита и поемане на контрола над бюджетите на автономните региони. Според организацията икономиката на страната ще продължи да се свива през тази година, тъй като вътрешното търсене страда от бюджетните съкращения. За 2012 г. общите мерки за икономии на правителството достигат 45 млрд. евро.

Вестник Стандарт

✓ Връщането на драхмата е плашило за политици

Финансиране с предимство износа, енергетиката и храните, казва Атанасиос Куцопулос

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-05-23&article=410785>

Банките с гръцки собственици са част от българската банкова система, която, както знаем, е една от най-стабилните в Европа. В същото време кризата не е подминала нито нас, да не говорим за Гърция. Как се справят трезорите в тази суперсложна ситуация, попитахме Атанасиос Куцопулос, главен изпълнителен директор на банка "Пиреос"

- Г-н Куцопулос, бизнесът напоследък избягва да взема кредити, а предпочита да държи парите си на влог. Как убеждавате предприемачите да инвестират?

- През последните години търсенето на кредити наистина не е голямо. Има достатъчно проблеми на пазара и мисля, че всички банки, както и ние, сме по-консервативни и не поемаме нови рискове. Въпреки това аз искам да ви уверя, че банка "Пиреос" не е спирала да подкрепя своите клиенти. Отраслите, които финансираме с предимство след сериозна преценка, разбира се, са свързани с износа. Енергетиката има нашата подкрепа, защото търпи развитие. Хранителната индустрия също има добри перспективи. Кредитираме малки и средни фирми от всякакви браншове, които имат финансиране от програмите на Европейския съюз. Специално за малките и средните предприятия от 2009 г. създадохме

в цяла България девет бизнесцентъра в най-големите градове, които са стратегически избрани. В тях работят много добре подбрани и обучени специалисти с огромен професионален опит и познания за бизнеса. Те са и съветници на предприемачите. Правим проучвания и целенасочено подбираме фирмите, които да финансираме, трябва да се убедим, че те са здрави. Това се прави по конкретна методология и с конкретни цели.

- Има ли системно нарастване на лошите кредити в банката и притеснителен ли е ръстът им? Каква е стратегията, с която овладявате влошаването на портфейла?

- Винаги ни е тревожило нарастването на необслужваните кредити. Въпреки че за 2012 г. се очертава, ако не тенденция към стабилизиране на ръста, то поне спиране на нарастването. Нашата логика в тази насока е да се възползваме изцяло от възможностите, за да подпомогнем бизнеса да преодолее проблемите и да предприемем съответните мерки още преди да са настъпили проблемите.

- За да се получи това, което казвате, трябва да си имате голямо доверие с клиентите, те да се съветват с банката при първия сигнал за проблеми....

- Това е така. Но то е и наше задължение - да сме в постоянна връзка и в близост до клиента и да познаваме неговите проблеми, да знаем неговите нужди, защото само по този начин можем да постигаме добри резултати.

- Има ли реална възможност Гърция да върне драхмата като разплащателно средство и да излезе от Еврозоната?

- Моментът е важен, защото не се знае как ще бъде формирано правителство в Гърция. Според мен има организиран натиск от страна на Европейския съюз със заплахата за изваждането на еврото като основна валута на страната. Целта е да притиснат политиките да се разберат и да съставят кабинета. Винаги когато има несигурност, се вадят такива сценарии - за драхмата, за излизането на Гърция от Еврозоната. Моето мнение е, че изход от еврото за Гърция или за която и да било друга държава от Еврозоната би било катастрофа за цялата система. Тази заплахата се използва всеки път, когато има трудности, и ако трябва да бъде откровен, честно казано, не по най-добрия начин. Това би било катастрофичен сценарий. Най-важното, което е нужно в една такава ситуация, е хладнокръвие. Времената са много трудни, спор за това няма. Сериозни проблеми има в Испания - огромна безработица над 25%, Италия също има трудности, във Франция климатът се променя. Затова считам, че има организиран натиск от всички страни, основно от страна на Германия, за да може нашите политици да запазят равновесието и да се продължи успешно напред.

- Вие сте от доста време тук, смятате ли, че България е рискова страна? Питам ви, защото надбавката в цената на кредитите у нас е много голяма и обяснението е, че това е заради високия риск. В същото време политиките твърдят, че сме финансово много стабилни.

- Истината е, че България още отпреди се смята за държава с висок инвеститорски риск. Но напоследък нещата са се променили положително. Картината със сигурност е много по-добра от тази, която съществуваше преди 5-6 години. Разбира се, има още много неща, които трябва да се случат. Сериозен проблем е съдебната система, тя влияе много лошо на инвеститорите. Там нещата обаче ще трябва да стават стъпка по стъпка. Моето лично мнение е, че България има редица положителни показатели и може да привлича инвестиции, ако реши тези проблеми. Тук има ниски данъци, ниски производствени разходи, макроикономическите показатели са добри. Нека не забравяме, че България е втората държава с най-нисък държавен дълг в ЕС след Естония.

- Всички следим какво става в Гърция, в същото време не съм чула банките в страната да имат проблеми, съизмерими с проблемите на държавата. Как се справя гръцката банкова система с трудностите в държавата и въобще справя ли се?

- Искам да ви благодаря за този въпрос, защото има притеснения и на малко хора е ясно какво се случва в действителност. Проблемите в Гърция са породени от държавния дълг. Големите гръцки банки се развиват много добре, с много добри печалби. Те са конкурентоспособни в тази част на Европа. Проблемът е, че някои от тях имат в портфейлите си държавни ценни книжа, за които е необходимо да бъдат направени значителни провизии след последните решения на ЕС. Това със сигурност ще повлияе на надеждността им, но както знаете, от ЕС е предвидена сума от 37 млрд. евро за капитализацията на банките, които имат проблеми. Всъщност тези банки нямат никаква отговорност за това, което се случи. Според мен след като гръцката банкова система приключи с капитализирането, няма да има никакви проблеми. Мисля, че стратегическото присъствие, което притежават нашите банки в Източна Европа, ще трябва да се подкрепи и да се увеличи, защото пазарите в този район са много добри, например България. Същевременно в Гърция сега е налице значителен спад и рецесия, макар че е логично да искат да подкрепят и подпомогнат своите дъщерни дружества зад граница.

- Какво ще кажете за обратния процес - чрез инвестицията, която много гръцки банки имат в региона, да помогнат на банките-майки в тежкия момент?

- И това се е случвало и е логично да се случва. В момента банка "Пиреос" има много по-голяма клонова мрежа извън Гърция, отколкото в родината. Процентното съотношение е 55/45 в полза на чуждестранната клонова мрежа и персонал. Имаме клонове в България, Албания, Румъния, Египет, Украйна, Кипър, както и представителства в Лондон и Америка. Следователно логично е дейността зад граница да се развива по-добре, защото Гърция е един сравнително малък пазар. Въпреки че имаме икономика, която произвежда доста голям брутен вътрешен продукт (БВП) в сравнение с населението си, има високи показатели по производство на промишлена и селскостопанска продукция на глава от населението. Нека не забравяме, че и днес БВП на Гърция е около 320 млрд. евро, който е 10 пъти по-висок от този на България.

- Вярно ли е, че доста гръцки фирми изнасят бизнеса си в България за по-сигурно?

- Това е истина. Има много гръцки фирми, които оперират на българския пазар още преди кризата. Данъчното облагане тук е много ниско, стойността на произвежданите стоки също. Помислете само - в Гърция корпоративният данък е 45 процента, а тук е 10! Ние вярваме в пазара, вярваме в икономиката на България и затова инвестираме в страната. Искам специално да отбележа, че през последните 15 години всяка година капитализираме печалбата на банка "Пиреос", нито

веднъж не сме я разпределяли между акционерите. Което показва стабилната насока на инвестициите, които правим в България.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Симеон Дянков: Пенсиите ще се вдигнат с бюджет 2013

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1387937>

Пенсиите ще се вдигнат с бюджет 2013, каза вицепремиерът и финансов министър Симеон Дянков пред bTV. "Разбира се, това ще се случи в зависимост от финансовите ни възможности, застрахова се министъра. Ще стане ясно през септември".

„Сигурен съм, че преместването на НАП в Пловдив е добра държавна политика и това са го доказали много други европейски държави. Знаем, че има много недоволни хора, но това е правилното решение и ще го разберете след 5 години", каза Дянков.

На въпрос дали ще пречи избирането му за председател на *Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕВБР)* на работата му като финансов министър, Дянков каза, че в никакъв случай няма да пренебрегне задълженията си. „Това е признание за фискалната политика на България. Ако бързо не се затегнат коланите в началото на кризата, после е късно. Ние затегнахме коланите навреме и виждате резултата. Гърция и Италия закъсняха и сега им е трудно", допълни Дянков.

На въпрос дали остават валидни прогнозите му, които изказа при приемането на бюджета за 2012 година, Дянков обясни: „Общата картина за ЕС е далеч по-сложна и ние, като държава от ЕС, не можем да имаме най-оптимистичните резултати, каквито сме планирали преди 6 месеца. Засега икономическата прогноза е по-ниска, но продължавам да си мисля, че ще се осъществи моята прогноза от 1,4% растеж".

Дянков каза, че Комисията за бедствия и аварии има готовност за получаване на заявките за възстановяване на щетите от земетресението. Първоначално ще бъдат получавани заявки за обществените сгради - детски градини, училища болници и др, така че още от понеделник да започнат възстановителните работи. Комисията, оглавявана от вицепремиера Цветан Цветанов, пък ще работи и по празниците.

Финансовият министър обяви, че за частните сгради държавата също ще помогне, но ще е необходима и дарителска кампания. До края на годината ще бъде решено дарителските смс-и да бъдат освободени от ДДС, след нотификация от Европейската комисия. По думите на Дянков обаче, и сега има начин парите, които държавата е получила като ДДС от даренията, също да бъдат дадени за каузата.

Симеон Дянков каза, че решението за отлагане на зрелостния изпит, не е било лесно, но той го оцени като правилно, за да бъдат спокойни хората.

Още в нощта на силното земетресение премиерът е наредил на Дянков да бъде в пълна готовност. Доста от министрите са били на обиколка по язовирите в региона, за да извършат оглед и да се избегне ситуация, подобна на Бисер.

Всички язовири в региона, а и в цялата страна удържаха, каза Дянков.

Според вицепремиера има процедура за реакция при извънредни ситуации и тя е била задвижена около 10-15 минути след първия трясък. За такива неща няма система за ранно реагиране, както казват специалистите. То става няколко минути след това, каза Дянков.

✓ Близо 70% от висшистите отиват да работят в три големи града

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1387533>

БОЯН ЗАХАРИЕВ, "Отворено общество"

Начинът, по който хората се представят на пазара на труда зависи от много неща. На първо място както показват изследвания от цял свят, то зависи от семейната среда, в която човек е отраснал. Зависи от училището, в което е учил. За хората, които стигат до етапа на висшето образование, влияние оказва и университетът, в който са учили или който са завършили. Представянето на пазара на труда несъмнено зависи в огромна степен от макроикономически фактори, които често са извън контрола на отделния човек. Накрая - част от успеха или неуспеха е въпрос чисто и просто на късмет. Късмет от типа на това да бъдеш в нужното време на нужното място или да срещнеш нужните хора. Някои смятат, че нищо в успеха не е въпрос на късмет, но те не са прави.

В този анализ ще илюстрирам връзката между семейната среда образованието и пазара на труда с данни за България, използвани при създаването на Рейнговата система на висшите училища.

Къде отиват българските висшисти (и защо)?

В идеализираните пазари на труда, с които работят икономистите се очаква отделният човек да се мести насам-натам през целия си живот от места, където има по-малко възможности за заетост, подходящи за неговата квалификация, към места, където има повече. В действителността обаче хората не са движени само от икономически мотиви и така на трудовите пазари не може да се постигне идеално равновесие между търсенето и предлагането на труд. Просто хората имат и други интереси освен това да увеличават доходите си или дори да избягат от безработицата - например запазването на здрава връзка със семействата си и с роднини, които не могат да бъдат мобилни, привързаност към приятели и други социални контакти (не тези в Интернет, а много по-старите от тях, при които общуването е лице-в-лице) или просто - връзка с определени места, с минали преживявания, спомени и т.н. Хората с по-високо образование са обичайно по-мобилни от останалите, може би защото самото учене във висше училище често е свързано с преместване на ново място. Ученето освен това развива социалната компетентност и способността за адаптиране към нова среда.

На следващата карта и на графиката е показано къде са намерили работа, завършилите висше образование през последните 5 години. Вижда се, че всеки втори завършил висше образование ще отиде (или остане) да работи в София. Схемата е като цяло много проста. София привлича непропорционално много хора с висше образование, дори спрямо много голямото си население. Областите, чиито центрове са следващите по размер два града привличат висшисти съразмерно на броя на населението си, а всички останали 25 области привличат непропорционално малко хора с висше образование.

Очевидно по-урбанизираните райони са тези, които могат да предложат подходяща заетост за хората с висше образование. Това обаче едва ли е единственият определящ фактор. Същите места предлагат и повече възможности за посещение на културни събития, повече филми, тетрални представления концерти, по-голям избор от училища, по-добро здравеопазване и публични услуги. Всичко това заедно или поотделно вероятно също оказва своето влияние и повишава привлекателността на големите градове. Според последното преброяване от 2011 г. 72% от населението на страната живее в градовете, но в тях са съсредоточени 92% от хората с висше образование. Процентът висшисти, отиващ в дадена област е умерено свързан с дела на градското население. Българската дефиниция за град, обаче включва и малки населени места с подходяща инфраструктура и не дава много добра представа за истинската степен на урбанизация в икономическия смисъл. Гъстотата на населението дава много по-добра представа за това и неслучайно тя се оказва съвършен аналог на привлекателността на съответната административна област за хората с висше образование. Почти пълното припокриване на двата индикатора се вижда на следващата графика.

Можем да се опитаме да си представим съвсем схематично икономиката на един примерно 30-хиляден български град. Къде в тази икономика има място за хора с висше образование ако оставим на страна публичния сектор - местната администрация, училищното образование и здравеопазването? Услугите за населението (или ако предпочитате - за домакинствата) са разбира се нещо необходимо, но това не е сектор, който може а осигури в изобилие работни места, изискващи висше образование. Същото се отнася и за почти всички останали дейности, присъщи за една малка градска икономика - търговията на дребно, транспорта, съобщенията, поддръжката на техническата инфраструктура. Във всеки от тези сектори има някакъв малък процент работни места за висшисти, но останалите са за технически персонал със средно или по-ниско образование. Процентът специалисти с инженерно образование, необходим за едно традиционно производствено предприятие с предимно ръчно управляеми машини също не е много висок - със сигурност много по-нисък от дела на хората с висше образование сред населението.

Има една хубава стара мъдрост за планината и Мохамед. Тя твърди, че Мохамед отива при планината, защото, очевидно, планините рядко и бавно се местят и не си струва да разчитаме на подобно събитие. Преведена на езика на трудовите пазари, тя би гласяла, че отделния човек трябва да си направи труда да отиде там, където има работодатели, предлагащи работа. На практика обаче в тези отношения няма чак толкова фатализъм и има много примери, когато големи работодатели се местят там където има подходяща работна ръка. Понякога наличието на подобна работна ръка на съответното място е чиста случайност, друг път е резултат от целенасочено намерение за привличане на инвеститор. И понеже нямам как отделни индивиди да координират усилията си, да инвестират частни средства и да се съберат на едно място, чакайки появата на инвеститор, обикновено целенасоченото стратегическо инвестиране в образование е направено с финансиране от публичния сектор, следвайки някаква цел или в изпълнение на някаква политика. Това инвестиране е по принцип рисково и дългосрочно и именно по тази причина на терена на висшето образование като институционални инвеститори присъстват обичайно публичният сектор и много големите компании, които могат да си позволят да имат дългосрочна перспектива и стратегически инвестиции.

Каква е професионалната реализация на висшистите в България и какво я определя?

Под реализация имам предвид основно три индикатора, свързани с пазара на труда - доходите, рискът от безработица и шансът за намиране на висококвалифицирана работа, под което се разбира просто работа, която според класификатора на професиите и длъжностите изисква висше образование.

Висшето образование в България включва три образователно квалификационни степени - професионален бакалавър (най-ниската, изискваща само три години обучение), бакалавър (изискваща 4 години обучение) и магистър (изискваща 1-3 години обучение след получаване на бакалавърска степен). Ако всяка следваща година образование има добавена стойност очакваме доходите да нарастват с продължителността на обучението и с получаването на по-висока образователно квалификационна степен.

На горната графика се вижда, че доходите на професионалните бакалаври наистина са изместени към по-ниските стойности (400-600 лева), докато при бакалаври и магистри доминират доходите от 800-100 лева.

Така че образованието в България видимо се изплаща, носейки частни и публични ползи. Въпросът е кои са факторите, допринасящи в най-голяма степен за това, включително хакторите каращи човек да се стреми към по-добро образование?

Влиянието на семейството, семейната среда и училището върху начина живот, благосъстоянието, професията и дохода на децата винаги е предизвиквало голям интерес. То обичайно се оценява ретроспективно. Намираме вече отраснали хора, например, както е в нашия случай, млади хора, които са вече на трудовия пазар. Събираме информация за тяхното представяне на пазара на труда или за друга сфера, която ни интересува. Събираме и информация, доколкото това е възможно, за минали събития и обстоятелства, които предполагахме, че са оказали влияние върху развитието на тези млади хора. След това сравняваме двата вида данни и преценяваме как те са свързани помежду си. В нашия случай разполагаме с данни за образованието на майката и бащата, получени от допитване сред 15,000 студенти като част от изработването на рейтинговата система на българските висши училища. Разполагаме и с данни за оценката от дипломата за завършено средно образование на всички студенти. Тази информация се съхранява в електронните

административни регистри на министерството на образованието. От Националния осигурителен институт пък имаме изобилна информация за заетостта и осигурителните доходи на завършилите. Всичко това дава добър материал за анализ на приноса на семейството, средното училище и висшето образование за различни аспекти от реализацията на висшистите.

Младите висшисти, които имат по-добри оценки от дипломите за завършено средно училище се справят в някаква степен по-добре на пазара на труда, както по отношение на получаваното възнаграждение, така и по отношение на знанията и уменията, изисквани на работното място. Следователно част от техните успехи (да кажем между 1/5 при размера на заплатата и ? при намирането на по-квалифицирана работа) се дължат на качества, които те са притежавали още като ученици. Това, разбира се, не е изненадващ извод. Обичайно се предполага, че училищното образование има дори по-голямо значение от висшето, най-малкото защото тези, които не получат добро училищно образование имат много по-малки шансове да завършат висше. Но, оказва се, между самите висшисти, тези които са се справили по-добре още в училище, имат предимство на пазара на труда. Изобщо, когато се връщаме назад във времето към първите стъпки в училище и още по-назад в ранното детство, значението на всеки епизод на успешно учене (както и на всички пропуснати възможности), става все по-голямо. Някои казват, че това се дължи на факта, че ученето е самоподсилващ се процес, учейки се човек се научава все по-добре да учи.

Затова не е учудващо, и че образованието на майката и бащата оказва своето влияние върху бъдещите перспективи на децата, както при първите стъпки на пазара на труда, така и през целия цикъл на живота. На следващата графика е показана връзката между образованието на бащата, измерено в години формално образование и осигурителния доход на завършилите.

По-високото образование на майката и на бащата освен това са свързани с намален риск от безработица и с по-добри шансове за намиране на квалифицирана работа.

Въпреки, че училището и семейната среда влияят на представянето на пазара на труда, те не могат да го обяснят изцяло. Тук идва ролята на останалите фактори, изброени в началото, сред които са специалността и висшето училище. Между отделните професионални направления има значителни разлики както в равнищата на заплащане, така и в шансовете на завършилите да си намерят високо квалифицирана работа.

Това, което прави най-силно впечатление е, че сред професионалните направления осигуряващи на висшистите адекватна на полученото образование работа повечето са свързани с области, в които публичното финансиране доминира или публичният сектор е един от основните работодатели. Такива са военното дело, медицината, фармацевцията, здравните грижи, педагогиката и управлението на образованието. При всички тях над 60% от завършилите (а в повечето случаи - над 70%) заемат длъжности, изискващи висше образование. Единственото значимо изключение в тази група са информатиката и компютърните науки - една сфера на дейност, която изисква достатъчно квалифицирани специалисти и при която изглежда има недостиг на такива било заради миграцията, било заради недостатъчния брой студенти.

В другата група са професионалните направления, при които завършилите срещат трудности с намирането на работа, изискваща висше образование. Някои от тези сектори, като туризма, по принцип не изискват висши образование за голямата част от заетите. При други наблюдаваната ситуация показва по-скоро технологичното състояние на икономиката ни или пък факта, че студентите не са могли да преценят правилно какви шансове за реализация им дава избраната от тях специалност. При всички положения проблемът в такива случаи не е само в студентите или висшите училища. Проблемът според мен е системен и е свързан с начина, по който се развиваше нашата икономика през "силните си години" преди началото на икономическата криза. Погледнати от тази перспектива, обаче, тези години може и да се били чак толкова силни.

[Вестник Новинар](#)

✓ Безработицата скача с 4,8 на сто

http://novinar.bg/news/bezroboticata-skacha-s-48-na-sto_MzkyNjszNQ==.html

Броят на безработните у нас се увеличава през първите три месеца на 2012 г. в сравнение със същия период на миналата година. Ръстът е от 4,8 процента, сочат данните на Националния статистически институт. Без работа са над 421 000 души, от които 252 000 са мъже. Незаетите, които си търсят работа за първи път, са над 70 000, като броят им нараства с 9,7% в сравнение с година по-рано. Повече от 4 на сто са нашенците, които са напуснали или са уволнени от предишната си служба.

В момента работят 45 процента от българите. От тях повече от половината са мъже. В сравнение с първите три месеца на миналата година заетите са с 51 000 души по-малко. По-голямата част от работещите са в частния сектор. Най-много хора намират препитание в областта на услугите и индустрията. Едва 31 процента са в сектора на земеделието, а 5,7 на сто - в рибното стопанство. Най-много от работещите са със средно образование. Те заемат дял от около 60 на сто от всички заети. Висшистите пък са едва 28 процента.

[Вестник Монитор](#)

✓ Затягаме контрола върху ТЕЛК

<http://www.monitor.bg/article?id=339010>

- Г-жо Ангелова, преди броени дни в „Монитор“ повдигна темата за огромното количество издадени от ТЕЛК свидетелства за инвалидност, пораждащи съмнения за корупция, а самата вие констатирахте троен скок на техния

брой през последните години. Предходните правителства така и не намериха начин да решат този проблем. Какви възможни мерки за преодоляването му се обсъждат в ГЕРБ и има ли воля партията най-после да се предприемат радикални стъпки в тази посока?

- Множеството придобивки, произтичащи от експертното решение, създават възможност за заместване или допълване на доход, което определя и засиления интерес към освидетелстване за трайно намалена работоспособност. Към момента у нас имаме изградена една доста сложна система за оценка на уврежданията, в която са ангажирани само лекари. При тази система липсва връзка между финансовата отговорност, носена от институциите, които отпускат придобивки на лицата с увреждания, и отговорността, носена от лекарите. Заплащането на тези лекари е функция от постановените решения и не е обвързано с бюджетите на институциите, които отпускат средствата. Това неминуемо създава незаинтересованост у лекарите по отношение на влиянието на техните решения върху разходната част на институциите. В този смисъл логиката изисква промени в системата чрез създаване на структури, чиято принадлежност към плащащите институции би им създала по-голяма ангажираност. Имаме амбицията да направим промяна. Разбира се, като почерпим и опита на другите страни от ЕС. В преобладаващата част от страните оценката на уврежданията се прави от един лекар или от екип специалисти към институцията, която отпуска съответните преференции. По този начин се създава ефективен стимул за високо качество на оценката. Според нас именно в такава посока следва да се извършат промените и у нас. Необходимо е да се подобрят работните процеси и организацията в потоците на информация, да се засилят контролът и санкциите за по-голям успех за противодействие на злоупотребите както от страна на лекарите, така и на самите лица. Смятаме, че промените трябва да се насочат към обвързване на увреждането с функционалната способност на лицето да продължи да работи. Това, че един човек има увреждане, не означава, че той не може да работи. Трябва да се създадат и механизми за преценка на необходимостта от медицинска и професионална рехабилитация, да се включат и работодателите в този процес. Разбираме, че една такава промяна ще създаде социално напрежение, ще са необходими промени в нормативната база и средства, но очакваме да постигнем по-висока степен на финансова стабилност на институциите и подобряване на общественото доверие.

- Доколко е ефективен в момента контролът по издаването на тези документи?

- На този етап, върху така изградената сложна система за оценка на уврежданията, няма как да има ефективен контрол. Той е вменен на различни институции – Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика, НЗОК, НОИ и др. Липсва необходимата координация на дейностите между тези институции. Затова предвиждаме разработване на цялостна система за осигуряване на качеството на оценката на уврежданията.

- Разследвани ли са случаи на корупция в ТЕЛК, има твърдения, че становищата и решенията на тези структури масово стъпват само върху издадени от други ведомства документи и се пренебрегват прегледите?

- Правени са разследвания. Недостатъците на сегашната нормативна уредба също създават стимули, които водят до злоупотреби. Преобладаващата част от тях са следствие от универсалното значение на експертното решение за придобиване на привилегии. Ниското заплащане на лекарите от системата за оценка на уврежданията, както и желанието на лицата да се сдобият на всяка цена с експертно решение също създават предпоставки за конфликт на интереси. За съжаление практиката показва, че ТЕЛК не извършват или по изключение извършват прегледи на лицата.

- Какво е нивото на инвалидизация у нас спрямо останалите държави в ЕС?

- В момента данните са разпръснати в различни ведомства като НЕЛК, Агенцията за социално подпомагане, НОИ и др. Предстои създаване на национален регистър на хората с увреждания. След създаването на регистъра ще се знае точният им брой.

- Безработицата у нас достигна нива, каквито не сме наблюдавали от доста време. МТСП си е поставило за задача да убеди сънародниците ни в чужбина да се завърнат и да работят тук. Вие дори лично се ангажирахте със среща с българите във Валенсия. Доколко е възможно това да се случи и няма ли то да окаже по-скоро негативен ефект?

- В Испания безработицата е над 24% от активното население. Безработицата сред младите хора надхвърля 50%. Това е сериозен проблем, който стои на дневен ред пред испанското правителство и трудно може да намери решение в близките години. Най-много безработни има в строителството, промишлеността и сферата на услугите, където предимно работят нашите сънародници. Една част от българските работници в Испания са съкратени, получават обезщетения, а други поради липса на работа и финансови средства се завръщат обратно в България с надеждата за професионална реализация в родината. Въпреки това не се наблюдава тенденция на масово завръщане на българи от чужбина, затова и няма опасност от рязко нарастване на безработицата. Оказва се, че работодателите предпочитат хора с опит зад граница заради придобитата култура на работа и поради това те лесно се реализират на пазара на труда у нас.

- Забелязват ли се все пак наченки на тенденция на завръщане на българи от чужбина заради световната икономическа криза?

- За 20 години милион и половина българи са заминали да търсят късмета си в чужбина. Напоследък обаче поради световната икономическа криза и последиците от нея се забелязва тенденция за завръщане на българите в родината. В Гърция, Испания, Италия, където живеят и работят най-много българи, те са силно засегнати от икономическата криза.

- Социалният министър Тотю Младенов прогнозира 10% ръст на доходите до края на годината и увери, че ако приходите в системата на държавното обществено осигуряване запазят своята стабилност, ще последва в най-скоро време увеличение на пенсиите. Каква е вашата прогноза?

- Политиката на ГЕРБ винаги е била насочена към повишаване на доходите и повишаване на заетостта в страната. Увеличението на доходите обаче е свързано с икономическия растеж, който отбелязва движение в положителна посока в последните месеци, но за съжаление това все още не е достатъчно, за да можем да говорим за повишение на доходите в конкретни цифри. Желанието за това го имаме всички, но зависи от изпълнението на бюджета, което внимателно следим, от финансовите показатели. В момента обаче правителството няма как да не бъде рестриктивно и

да не следва строга фискална политика на фона на доста сериозните икономически трусове в цяла Европа. Ние от управляващото мнозинство продължаваме да поддържаме сериозни икономически стимули и като пример ще посоча ниската данъчна тежест.

- Министър Младенов заговори и за изравняване на пенсионната възраст. Ще се трудят ли еднакво дълго мъжете и жените в България и кога се очаква това?

- Изравняването на пенсионната възраст и достигането ѝ до 65 години за мъжете и жените е европейско решение, свързано с провеждащата се пенсионна реформа в цяла Европа. Увеличението на пенсионната възраст отразява реално текущата икономическа и финансова ситуация в Европа. Усилията на нашата страна за реформи са в пълен синхрон с опитите на ЕС да преодолее борбата с кризата и да предотврати бъдещи икономически кризи. Повишението е естествен процес, който следва демографската структура на населението в Европа – хората искат да останат по-дълго трудово заети, както и се отчита повишаването на продължителността на живота. Ако тази стъпка не се предприеме, натискът върху пенсионните системи ще се засили. Важно е да се каже, че у нас повишението ще стане плавно.